

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	GEOG 416 İqtisadi-sosial coğrafiyanın əsasları, 6 AKTS
	Departament	Coğrafiya və Ətraf Mühit
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2025/2026-cı tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Şahnaz Amanova
	E-mail:	shahnaz.amanova@khazar.org
	Telefon:	
	Mühazirə otağı/Cədvəl	
Prerekvizitlər		
Tədris dili	Azərbaycan	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	1. “Azərbaycanın iqtisadi və sosial coğrafiyası”. Prof.V.Əfəndiyevin redaktəsi ilə. Bakı, 2010 2. Alxasov O.K., Qəribov Y. Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. IX siniflər üçün dərslik, Bakı, 2010 3. Ağazeyanl A. Qurbanzadə. Ölkənşünaslıq regionu iqtisadi inkişaf modeli. Bakı, 2008 4. Gərəyzadə T.P. Regional coğrafiya. Şimali Afrika və Şərqi Asiya ölkələri. Bakı, 2004 5. Paşayev Ə.N., Əyyubov N.H., Eminov Z.N. Azərbaycan Respublikasının iqtisadi, sosial və siyasi coğrafiyası. Bakı, 2010. 6. Kərimov Ç., Orucov A., İsmayılov H. Dünya təsərrüfatı. Bakı, 2009. 7. Məmmədov C.A., Gərəyzadə T.P. Qərbi Avropa dövlət- ləri. Bakı, 2001. 8. Məmmədov M.X. Dünya təsərrüfatının coğrafiyası. Bakı, 2011. 9. Bayramov K.B. And ölkələri. Bakı, 2000. 10. Məmmədov C.A., Salmanov H.V., Rəhimov S.H. Beynəlxalq turizmin coğrafiyası. Bakı, 2000. 11. İsmayılov Ç.N. İqtisadi və sosial coğrafiyanın əsasları. Bakı, 2010,328 səh 12. П.Максаковский В.П. Географическая картина мира. Москва. 2009. Часть 1. 13. Вольский В.В. Социально-экономическая география зарубежного мира. Москва. 199. 14. Лавров С.Б., Каледин Т.В. Экономическая, социальная и политическая география мира. М. 2002. 15. Ализов Н.Б., Хореев Б.С. Экономическая и социальная география мира. М. 2000. 16. Богомолов О.Г. Мировая экономика в век глобализации. М. 2007. 17. Лопатников Д.П. Экономическая география в регио-налистика. М. 2007. 18. Бушуева Л.П. Страны мира. Справочник. Ростов. 2009. 19. Хурушев А.Т. Экономическая и социальная география России. М. 2009. 20. В.П. Географическая картина мира. Москва. 2009. Часть 2. 21. Файбусович Э.Л. Регионалистика. Оренбург. 2010.	
Tədris metodları	Qruplar halında iş və diskussiya	Tələbələr arasında fikir mübadiləsi və əməkdaşlıq şəraitində öyrənmə

	Dərs müəzakirəsi və əhatəli izahlar	Mövzunun əsas prinsiplərini və konseptlərini başa düşmək üçün müəllim tərəfindən şərhlər və izahlar.	
	İşçi və tədqiqat layihələri	Tələbələrin tədqiqat və təqdimat işləri vasitəsilə mövzunu daha dərinlən mənimsəməsi	
	Multimedia və istifadə olunan texnologiyalar	Videoçarxlar, interaktiv qrafiklər və simulyasiyalar ilə öyrənmə prosesinin zənginləşdirilməsi	
	Müxtəlif mövzu seçimləri və tədqiqat tapşırıqları	Tələbələrin marağına uyğun və praktiki əhəmiyyətli mövzular üzərində işləməsi	
	Sınaq və qiymətləndirmə	Müəllim və ya tələbələr tərəfindən testlər və qiymətləndirmələr vasitəsilə öyrənmənin yoxlanılması.	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı	Noyabr	30
	Aktivlik		5
	Davamiyyət		5
	Təqdimat	Dekabr	10
	Quiz 1, 2, 3, 4	Oktyabr-Dekabr	20
	Final imtahanı	Yanvar	30
	Yekun		100
Kursun təsviri	“İqtisadi və sosial coğrafiyanın əsasları” fənni ictimai və təbiət elmlərinin kəsişdiyi sahədə mövcud problemləri öyrənən ən dinamik və inkişafda olan elmlərdən biridir.		
Kursun məqsədi	Fənnin dərkə üçün zəruri olan düşünmə prosesləri və analitik bacarıqları inkişaf etdirmək, tələbələrə yer üzərində və xəritədə ölçmələr aparmaq metodlarını öyrətmək, diskussiyalar yolu ilə fənnin mürəkkəb və ziddiyyətli məsələlərinə aydınlıq gətirmək, tələbələrdə yazılı və şifahi ünsiyyət, diskussiya, dialoq, eləcə də tədqiqat və qrupla işləmək vərdişlərini inkişaf etdirmək		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Semestrin sonunda tələbələr aşağıdakıları bacaracaqlar: 1. Müasir dünyanın iqtisadi və sosial problemləri üzrə biliklər sistemini müəyyən edir 2. Təbii, sosial-iqtisadi və geokoloji proses və hadisələrin təhlili və təsvirinə global, regional və lokal yanaşmanın təsvirini verir 3. Təsərrüfat sahələrinin yerləşmə prinsiplərini, istehsal əlaqələrini və əsas xammal mənbələrinin coğrafiyasını izah edir 4. Dünya təsərrüfatının formalaşmasını, inkişaf mərhələlərinin və ərazi üzrə yerləşməsinin coğrafi aspektlərini təhlil edir 5. Dünya təsərrüfatının formalaşmasında təbii şərait və təbii ehtiyatların yerləşməsinə istehsal sahələrinin inkişafının xüsusiyyətləri ilə əlaqələndirir 6. Müxtəlif iqtisadi inkişaf modellərinin, təsərrüfatın inkişafı ilə bağlı yaranana problemlərin həlli yollarını proqnozlaşdırır.		

Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)		Tədrisin keyfiyyətini təmin etmək məqsədilə mümkün qədər illustrativ materiallara (xəritə, qrafik təsvir və diaqramlara) yer ayrılmışdır. Aktivlik 5 balla qiymətləndirilir. Belə ki, tələbənin dərs zamanı ümumi hazırlığı şifahi suallar əsasında 1-5 balla qiymətləndirilir. Semestrin sonuna qədər bu ballar yığılıb və orta qərar çıxarılaraq (maksimum 5) müəyyən edilir. Tədris prosesi zamanı auditoriyada nizam-intizamın pozulması hallarına yol verən tələbənin aktivlik balı mənfi qiymətləndirilə, yaxud da tələbə auditoriyadan xaric oluna bilər. Quiz (açıq və qapalı suallar) üçün 20 bal ayrılıb. Tapşırıq hər bir tələbəyə verilən fərdi tapşırıqdır və maksimum 10 balla qiymətləndirilir. İlk dərs günündə tapşırıq mövzularının siyahısı (tələbələrə sayına müvafiq olaraq) tələbələrə təqdim ediləcək. Tələbə öz istəyi ilə mövzulardan 1-ni seçəcək. Tapşırığa yazı (5-10 səhifə) və təqdimat (təxminən 15-20 slayd ətrafında) daxildir. Qiymətləndirmə zamanı aşağıdakı meyarlar nəzərə alınır: 1. Mövzunun 5-10 səhifəlik yazıda tam əhatə olunması (1 bal) 2. Daha müasir ədəbiyyatdan (son 5-10 ilin) istifadə (1 bal) 3. Xarici ədəbiyyatlardan istifadə (1 bal) 4. Təqdimat zamanı qazanılmış biliklərin yaxşı nümayiş etdirilməsi (4 bal) 5. Təqdimatdan sonra verilən suallara cavabların verilməsi (3 bal)	
	Tarix	Fənnin mövzuları	Tədris materialları
1		İqtisadi və sosial coğrafiyanın məqsədi və vəzifələri	1. “Azərbaycanın iqtisadi və sosial coğrafiyası”. Prof.V.Əfəndiyevin redaktəsi ilə. Bakı, 2010, s.10-18 2. Ağazeyanl A. Qurbanzadə. Ölkəşünaslıq regionu iqtisadi inkişaf modeli. Bakı, 2008, s.12-35
2		Dünya ölkələri arasında fərqlər	1. Gərəyzadə T.P. Regional coğrafiya. Şimali Afrika və Şərqi Asiya ölkələri. Bakı, 2004, s. 22-36 2. Paşayev Ə.N., Əyyubov N.H., Eminov Z.N. Azərbaycan Respublikasının iqtisadi, sosial və siyasi coğrafiyası. Bakı, 2010, s.26-41 3. Kərimov Ç., Orucov A., İsmayılov H. Dünya təsərrüfatı. Bakı, 2009, s.36-47
3		Dünyanın təbii şərait və təbiətiyyətlərinin iqtisadi-coğrafi qiymətləndirilməsi	1. Məmmədov C.A., Gərəyzadə T.P. Qərbi Avropa dövlətləri. Bakı, 2001, s. 42-57 2. Məmmədov M.X. Dünya təsərrüfatının coğrafiyası. Bakı, 2011, s. 43-67 3. Bayramov K.B. And ölkələri. Bakı, 2000, s. 54-68
4		Dünya əhalisinin coğrafiyası	1. П.Максаковский В.П. Географическая картина мира. Москва. 2009. Часть 1., s. 45-69 2. Вольский В.В. Социально-экономическая география зарубежного мира. Москва. 199, s. 65-79
5		Yanacaq-energetika sənayesinin coğrafiyası	1. Вольский В.В. Социально-экономическая география зарубежного мира. Москва. 1999, s. 56-79

			2. Лавров С.Б., Каледин Т.В. Экономическая, социальная и политическая география мира. М. 2002, s. 78-95 3. Ализов Н.Б., Хореев Б.С. Экономическая и социальная география мира. М. 2000, s. 75-105
6		Metallurgiya sənayesinin coğrafiyası	1. Ализов Н.Б., Хореев Б.С. Экономическая и социальная география мира. М. 2000, s. 56-89 2. Богомолов О.Г. Мировая экономика в век глобализации. М. 2007, s. 68-100
7		Maşınqayırma sənayesinin coğrafiyası	1. Məmmədov C.A., Salmanov H.V., Rəhimov S.H. Beynəlxalq turizmin coğrafiyası. Bakı, 2000, s. 101-124 2. İsmayilov Ç.N. İqtisadi və sosial coğrafiyanın əsasları. Bakı, 2010, 328 s, s. 109-135 3. П.Максаковский В.П. Географическая картина мира. Москва. 2009. Часть 1, s. 123-145
8		Kimya sənayesinin coğrafiyası	1. Məmmədov C.A., Salmanov H.V., Rəhimov S.H. Beynəlxalq turizmin coğrafiyası. Bakı, 2000, s. 136-158 2. İsmayilov Ç.N. İqtisadi və sosial coğrafiyanın əsasları. Bakı, 2010, 328 səh, s. 147-168 3. П.Максаковский В.П. Географическая картина мира. Москва. 2009. Часть 1., s.158-169
Aralıq imtahanı			
9		Meşə və ağac emalı, tikinti sənayesinin coğrafiyası	1. Paşayev Ə.N., Əyyubov N.H., Eminov Z.N. Azərbaycan Respublikasının iqtisadi, sosial və siyasi coğrafiyası. Bakı, 2010, s. 136-159 2. Kərimov Ç., Orucov A., İsmayılov H. Dünya təsərrüfatı. Bakı, 2009, s. 145-169 3. Məmmədov C.A., Gərayzadə T.P. Qərbi Avropa dövlət-ləri. Bakı, 2001, s. 151-178
10		Sənayenin ekoloji təsirləri və həlli yolları	1. Ağazeyanl A. Qurbanzadə. Ölkənşünaslıq regionu iqtisadi inkişaf modeli. Bakı, 2008, s. 169-188 2. Gərayzadə T.P. Regional coğrafiya. Şimali Afrika və Şərqi Asiya ölkələri. Bakı, 2004, s. 178-189 3. Paşayev Ə.N., Əyyubov N.H., Eminov Z.N. Azərbaycan Respublikasının iqtisadi, sosial və siyasi coğrafiyası. Bakı, 2010, 176-198
11		Yüngül və qida sənayesinin coğrafiyası	1. Məmmədov C.A., Gərayzadə T.P. Qərbi Avropa dövlət-ləri. Bakı, 2001, s. 189-198 2. Məmmədov M.X. Dünya təsərrüfatının coğrafiyası. Bakı, 2011, s. 198-205 3. Bayramov K.B. And ölkələri. Bakı,

			2000, s. 201-2012
12		Əkinçiliyin coğrafiyası	1. Paşayev Ə.N., Əyyubov N.H., Eminov Z.N. Azərbaycan Respublikasının iqtisadi, sosial və siyasi coğrafiyası. Bakı, 2010, s.142-198 2. Məmmədov M.X. Dünya təsərrüfatının coğrafiyası. Bakı, 2011, s. 157-198 3. Bayramov K.B. And ölkələri. Bakı, 2000, s. 199-2012
13		Heyvandarlığın coğrafiyası	1. Bayramov K.B. And ölkələri. Bakı, 2000, s. 208-230 2. Məmmədov C.A., Salmanov H.V., Rəhimov S.H. Beynəlxalq turizmin coğrafiyası. Bakı, 2000, s. 203-225 3. İsmayılov Ç.N. İqtisadi və sosial coğrafiyanın əsasları. Bakı, 2010,328 səh, s. 195-209
14		Dünyanın nəqliyyat sənayesinin coğrafiyası	1. Məmmədov C.A., Gərəyzadə T.P. Qərbi Avropa dövlət- ləri. Bakı, 2001, s. 236-248 2. Məmmədov M.X. Dünya təsərrüfatının coğrafiyası. Bakı, 2011, s.241-246 3. Bayramov K.B. And ölkələri. Bakı, 2000, s. 269-278
15		Qlobal problemlər. İqlim dəyişkənliyi və onun təsərrüfata təsiri. Onun həllində beynəlxalq əməkdaşlıq	1. Ağazeyanl A. Qurbanzadə. Ölkənşünaslıq regionu iqtisadi inkişaf modeli. Bakı, 2000, s. 189-198 2. Gərəyzadə T.P. Regional coğrafiya. Şimali Afrika və Şərqi Asiya ölkələri. Bakı, 2004, s. 201-236

Bu tədris proqramı fənn haqqında tam məlumatı özündə əks etdirir və hər hansı dəyişiklik barədə öncədən xəbər veriləcək.